

บทความวิจัย

แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนว ปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชน

นัทที ขจรกิตติยา¹ นิมารูnee หะยี้วาเงาะ²

ดุซฎี นาคเรือง³ มีนา ระเด่นอาหมัด⁴

เขมพัทธ์ ขจรกิตติยา⁵

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เก็บข้อมูลจากประธานและคณะกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งระดับดี จำนวน 463 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า โมเดลโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ขณะที่ความสามารถในการบูรณาการความรู้ไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ดังนั้นหนทางหนึ่งในการเพิ่มความสามารถในการบูรณาการความรู้และแนวปฏิบัติการ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา E-mail: Knattee@hotmail.com

² อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา E-mail: nimarunee.h@yru.ac.th

³ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา E-mail: dsdj44@hotmail.com

⁴ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา E-mail: meena95@hotmail.com

⁵ อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา E-mail: kp.kk40@gmail.com

จัดการโซ่อุปทาน คือ ประธานกลุ่มวิสาหกิจควรมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในการพัฒนาสินค้าทั้งภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มวิสาหกิจเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้งประธานกลุ่มควรเข้าไปทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และการประสานการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการบูรณาการความรู้ แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน วิสาหกิจชุมชน

RESEARCH ARTICLE

Structural Equation Model of Factors Influencing Supply Chain Management Practice of Community Enterprises

Nattee Kachornkittiya¹ Nimarunee Hayeewangah²
Dussadee Nakraung³ Meena Raden ahmad⁴
Khemmepat Kajornkittiya⁵

Abstract

This research aims to examine the factors influencing the supply chain management practice of small and micro community enterprises in the three southern border provinces. Data were collected from 463 respondents including the presidents and committee members of strong micro community enterprises. Data were analyzed through structural equation modeling and the results fitted perfectly with the empirical data. Based on these results, the transformational leadership and entrepreneurial

¹ Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University,
E-mail: Knattee@hotmail.com

² Lecturer, Ph.D., Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University,
E-mail: nimarunee.h@yru.ac.th

³ Lecturer, Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University, E-mail: dsdj44@hotmail.com

⁴ Lecturer, Faculty of Management Sciences, Yala Rajabhat University, E-mail: meena95@hotmail.com

⁵ Lecturer, Boromarajonani College of Nursing Yala, E-mail: kp.kk40@gmail.com

orientation have positive effects on supply chain management practice while knowledge integrating capability has no effect on supply chain management practice. Therefore, one way to empower the knowledge integration and supply chain management practice is that the president of the community enterprise should take part in the discussion and share the knowledge for developing the products within the group and among the community enterprises in order to create competitive advantages. In addition, the presidents of community enterprises should work with government agencies in promoting micro community enterprises so that knowledge sharing can be enhanced and future cooperation can be fostered.

Keywords: Transformational Leadership, Entrepreneurial Orientation, Knowledge Integrating Capability, Supply Chain Management Practice, Community Enterprise

บทนำ

จากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ เริ่มให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจฐานราก โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่จะมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันโดยการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน หนทางหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น คือ วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise) ซึ่งเป็นวิสาหกิจขนาดเล็ก (Micro enterprises) ประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการผลิต การจัดหาและกระจายสินค้า (Prasad & Tata , 2010) เนื่องจากการประกอบกิจการของคนในชุมชนที่เกิดจากความคิดริเริ่มโดยการเริ่มต้นจากฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา ความพร้อมของชุมชน อย่างไรก็ตาม พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ (Eakure, 2011) โดยเฉพาะปัญหาด้านการตลาด ด้านบัญชีและการเงิน ด้านการผลิต ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และด้านต้นทุนการผลิต (Promsaka Na Sakolnakorn & Sungkharat, 2013)

จากปัญหาดังกล่าว แนวคิดหนึ่งที่พัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน คือ การจัดการความรู้ในองค์กร (Chong, Wong, & Lin, 2006) โดยหากคนในองค์กรมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความสามารถในการบูรณาการความรู้ หรืออีกนัยหนึ่งคือ มีความสามารถในการบูรณาการความรู้ (Knowledge Integration Capability) ที่เปรียบเสมือนเป็นสมรรถนะหลัก (Core Capability) ที่จะช่วยกระตุ้นการดำเนินงานทางธุรกิจ (Kim, Song, Sambamurthy, & Lee, 2012) ทำให้องค์กรมีการปรับแนวทางการดำเนินธุรกิจให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำและมีคุณภาพสูง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องมี

ความสามารถในการบูรณาการความรู้ในโซ่อุปทานของลูกค้า (Kim & Im, 2002) อันมีผลเชื่อมโยงไปสู่กลยุทธ์พันธมิตรกับผู้จัดส่งวัตถุดิบหรือสินค้า การแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพของการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ ความสัมพันธ์กับลูกค้า นั่นคือ มีผลเชื่อมโยงทำให้องค์กรมีแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management Practice) ซึ่งเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการคู่ค้า การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสารสนเทศเพื่อให้มีการสื่อสารที่ดีในระยะยาวทั้งผู้จัดส่งสินค้าและลูกค้า ภายใต้การผลักดันของผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เป็นปัจจัยในการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพ (Wai & Kuan, 2011) โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ที่ทำให้ผู้ตามเกิดความเชื่อมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายให้สำเร็จ (Dvir, Eden, Avolio, & Shamir, 2002) รวมทั้ง ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Orientation)

ดังนั้น การศึกษาแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ให้แต่ละชุมชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตหรือพัฒนาสินค้า โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะมีผลต่อการสร้างแนวทางในการบริหารจัดการสำหรับยกระดับขีดความสามารถวิสาหกิจและพัฒนาเป็นต้นแบบของการดำเนินงาน เกิดเครือข่ายพันธมิตรของกลุ่มวิสาหกิจภายใต้ศักยภาพที่แตกต่างกันมาเกื้อหนุนกันและเชื่อมโยงการดำเนินธุรกิจร่วมกันของสมาชิกในเครือข่ายโซ่อุปทานและให้ธุรกิจสามารถปรับตัวเพื่อแสวงหาโอกาสใหม่และมีความพร้อมรองรับกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมการแข่งขันทางธุรกิจ

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีต่ออิทธิพลต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. มุมมองเชิงกระบวนการของการซื้ออุปทาน

การจัดการซื้ออุปทานได้รับความสนใจจากนักวิชาการ เนื่องจากเป็น การแสดงให้เห็นถึงความต้องการของลูกค้าและการบูรณาการในกระบวนการทาง ธุรกิจตั้งแต่การวางแผนความต้องการของลูกค้าไปจนถึงการกระจายสินค้าซึ่งจะมี ผลนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานทางธุรกิจ ซึ่งบทบาทเบื้องต้นของการ จัดการซื้ออุปทาน คือ การได้รับความต้องการของลูกค้าสำหรับนำไปส่งมอบสินค้า ที่ถูกต้อง ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพจากแหล่งวัตถุดิบที่ดี และราคาที่ เหมาะสม (Sundram, Ibrahim, & Govindaraju, 2011) หรืออีกนัยหนึ่ง การจัดการ ซื้ออุปทานเป็นวิธีการที่บูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้จัดส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ หรือผู้จัดส่งสินค้า ผู้ผลิต คลังสินค้า และร้านค้าเข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การผลิตและการกระจายสินค้าดำเนินไปอย่างถูกต้องในแง่ของปริมาณ (Right Quantity) สถานที่ (Right Quality) และเวลา (Right Time) โดยมีเป้าหมาย เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของทั้งระบบให้ต่ำที่สุด และยังคงสามารถตอบสนองต่อ ระดับบริการที่ลูกค้าต้องการ (Simchi-Levi, Kaminsky, & Simchi-Levi, 2006) และเห็นว่า การจัดการซื้ออุปทานเป็นกลุ่มวิธีการหรือแนวปฏิบัติที่จะทำให้เกิด การบูรณาการระหว่างผู้จัดส่งวัตถุดิบ ผู้ผลิต (Manufacturers) ผู้กระจายสินค้า (Distributors) และลูกค้า (Customers) สำหรับพัฒนาปรับปรุงผลการดำเนินงาน ของแต่ละบุคคลและองค์กรให้มีประสิทธิภาพ (Koh, Mehmet, Erkan, Ekrem, & Selim, 2007) หรือเป็นวิธีการที่บูรณาการที่เริ่มตั้งแต่การวางแผนและการควบคุม วัตถุดิบ โลจิสติกส์ การบริการ และรับข้อมูลข่าวสารจากผู้จัดส่งสินค้าไปยังผู้ผลิต สินค้าและบริการเพื่อลูกค้า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงแนว ปฏิบัติการจัดการธุรกิจ (Fantazy, Kumar, & Kumar, 2010)

2. แนวคิดแนวปฏิบัติการจัดการซื้ออุปทาน

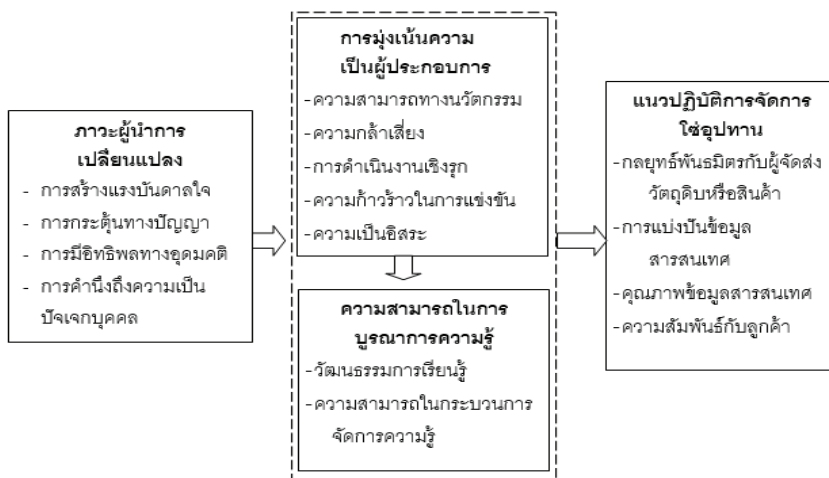
แนวปฏิบัติการจัดการซื้ออุปทานเป็นมุมมองเกี่ยวกับความสามารถ ขององค์กรในประเด็นเกี่ยวกับกลยุทธ์พันธมิตรกับผู้จัดส่งวัตถุดิบหรือสินค้า (Strategic Supplier Partnership: SSP) การเริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า

(Consumer Relationship) ความสามารถในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร (Information Sharing) (Sundram et al., 2011) ที่มุ่งเน้นถึงการเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบ และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ที่มุ่งเน้นด้านการเคลื่อนย้ายของข่าวสาร (Zhou & Benton, 2007) หรืออีกนัยหนึ่ง แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานเป็นสมรรถนะหลักขององค์กรสำหรับนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงองค์กร โดยเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำ (Upstream) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลยุทธ์พันธมิตรของผู้จัดจำหน่ายวัตถุดิบหรือสินค้า และปลายน้ำ (Downstream) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับลูกค้า รวมถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพภายในกระบวนการของโซ่อุปทาน

กรอบแนวคิดและสมมติฐานงานวิจัย

การศึกษาแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวคิดมาจากมุมมองบนพื้นฐานทรัพยากร (Resource-Based View of the Firm: RBV) มุมมองเชิงกระบวนการของโซ่อุปทาน และทฤษฎีภาวะผู้นำวิถีทางสู่เป้าหมาย ซึ่งมุมมองบนพื้นฐานทรัพยากร (RBV) เป็นมุมมองเกี่ยวกับองค์กรที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรและความสามารถในการที่จะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งในการเปลี่ยนทรัพยากร (Grant, 1996) อีกทั้งมีการศึกษาเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานขององค์กรดีขึ้นโดยผ่านความสามารถในการจัดการความรู้ (Wai & Kuan, 2011) ประกอบกับการศึกษาเกี่ยวกับโซ่อุปทานของนักวิชาการที่ผ่านมาเป็นการศึกษากับองค์กรขนาดใหญ่ แต่ได้รับความสนใจเพียงเล็กน้อยกับองค์กรขนาดเล็ก (Hamister, 2012; Prasad & Tata, 2010) ดังนั้น การที่จะทำให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความแตกต่างจากองค์กรอื่น องค์กรจะต้องมีการบูรณาการเป็นกลไกที่ช่วยทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยเฉพาะความสามารถในการบูรณาการความรู้ ซึ่งเป็นกลไกเบื้องต้นในการสร้างความสามารถภายในองค์กร (Chong et al.,

2006) ภายใต้การขับเคลื่อนของผู้นำที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะทำให้คนในองค์กรมีความมุ่งมั่นเน้นความเป็นผู้ประกอบการ อีกทั้ง Muchiri (2013) เห็นว่าการมุ่งมั่นเน้นความเป็นผู้ประกอบการเพื่อกำหนดทิศทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้คนในองค์กรมุ่งไปสู่เป้าหมายหรือผลที่เกิดขึ้น ประกอบกับ Wai & Kuan (2011) เห็นว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมการจัดการโซ่อุปทานให้มีประสิทธิภาพจากรอบแนวคิดทฤษฎี และการศึกษาของนักวิชาการดังกล่าว หากมีการศึกษาแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของวิสาหกิจ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างกระบวนการสร้างอาชีพและมีผลเชื่อมโยงไปสู่คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืนสามารถแสดงกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการออกแบบการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลสมมติฐานของแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน โดยมีรายละเอียดของสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ

สมมติฐานที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้

สมมติฐานที่ 3 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้

สมมติฐานที่ 4 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน

สมมติฐานที่ 5 ความสามารถในการบูรณาการความรู้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) ที่มีระดับความเข้มแข็งในระดับดี จำนวน 290 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลวิธีเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) คือ ประธานกลุ่ม/คณะกรรมการกลุ่ม หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน โดยการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยหากมีแบบจำลองมีขนาดตัวแปรแฝงน้อยกว่า 5 ตัว ควรจะมีขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 100 ตัวอย่าง (Hair et al., 2010) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้มีตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร (ตัวแปรสังเกตทั้งหมด 15 ตัวแปร โดยแต่ละตัวแปรสังเกตเป็นการรวมข้อคำถามหรือด้วยจำนวนข้อคำถาม) ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ 100 กลุ่ม ผู้วิจัยคำนึงถึงความเป็นจริงของ
สัดส่วนที่ผู้ตอบจะส่งข้อมูลกลับคืนมาครบทุกชุด อีกทั้งการกำหนดให้มีกลุ่ม
ตัวอย่างขนาดใหญ่จะทำให้เกิดความแม่นยำในการคำนวณทางสถิติมากกว่ากลุ่ม
ตัวอย่างขนาดเล็ก (Wiersma & Jurs, 2009) จึงประมาณอัตราการตอบกลับ 2 ใน 3
หรือร้อยละ 67 ซึ่งขนาดตัวอย่าง (Vanichbuncha, 2008) เท่ากับ 194 กลุ่ม ๆ ละ
3 คน จำนวนเท่ากับ 582 คน มีผู้ตอบข้อมูลกลับมา 463 คน คิดเป็นอัตราตอบกลับ
(Response Rate) เท่ากับร้อยละ 79.55

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการสร้างและตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของ
เครื่องมือวัด ดังนี้ (1) ผู้วิจัยใช้แบบวัดที่ศึกษาข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา รวมทั้งแบบวัดที่มี
นักวิชาการต่าง ๆ ได้ศึกษาไว้เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยส่วนหนึ่งนำมา
จากแบบวัดของนักวิชาการที่ได้ศึกษากันและอีกส่วนหนึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้
ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะกับบริบทเชิงพื้นที่และเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง (2) นำ
แบบวัดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบภาษาและความ
เข้าใจในแบบวัดโดยใช้เทคนิคคิดเสียงดัง (Think Aloud) โดยการนำแบบวัดมาให้
ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านเนื้อหาข้อคำถามด้วยการออกเสียงดังในแต่ละข้อคำถาม
โดยหากข้อคำถามใดที่ผู้ตอบมีความเห็นว่า ไม่เกี่ยวข้องหรือมีเนื้อหาที่ไม่ชัดเจน
ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเสนอแนะให้ตัดข้อคำถามหรือแก้ไขปรับปรุงข้อ
คำถามให้เหมาะสมกับผู้ตอบแบบสอบถาม (3) นำแบบวัดมาปรับปรุงภาษาให้
เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องและครอบคลุมของ
ประเด็นคำถามที่ปรับปรุงกับนิยามศัพท์ปฏิบัติการ (4) นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (5) นำแบบวัดที่ได้รับการ
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมาปรับปรุงก่อนนำแบบวัดมาทดลองใช้ (Try Out)

กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ซ้ำกับการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 คน ก่อนจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ ตำแหน่งในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รายได้หลัก ประเภทกิจการ/กิจกรรม ปี พ.ศ.ที่เริ่มจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ ยอดขายสินค้าส่วนใหญ่ของกลุ่มมาจากกลุ่มลูกค้าใด และกลุ่มวิสาหกิจเคยได้รับการสนับสนุน/ช่วยเหลือจากหน่วยงานใด รวมทั้งสิ้น 8 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีพื้นฐานแนวคิดมาจาก Judge & Piccolo (2004) และ ปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Trottier, Van Wart, & Wang (2008) การวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี 4 มิติ ได้แก่ (1) การสร้างแรงบันดาลใจ 5 ข้อคำถาม (2) การกระตุ้นทางปัญญา 3 ข้อคำถาม (3) การมีอิทธิพลทางอุดมคติ 3 ข้อคำถาม และ (4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 14 ข้อคำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค เท่ากับ 0.803, 0.750, 0.700, และ 0.780 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ มีพื้นฐานแนวคิดมาจาก Li, Huang, & Tsai, (2009) และแนวคิดของ Boso, Story, & Cadogan (2013) การวัดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมี 5 มิติ ได้แก่ (1) ความสามารถทางนวัตกรรม 5 ข้อคำถาม (2) ความกล้าเสี่ยง 3 ข้อคำถาม (3) การดำเนินงานเชิงรุก 3 ข้อคำถาม (4) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน 3 ข้อคำถาม และ (5) ความเป็นอิสระ 3 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 17 ข้อคำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค เท่ากับ 0.844, 0.707, 0.763, 0.791, และ 0.782 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความสามารถในการบูรณาการความรู้ มีพื้นฐานแนวคิดของ Kim et al. (2012) มี 2 มิติ ได้แก่ (1) วัฒนธรรมการเรียนรู้ 5 ข้อคำถาม (2) ความสามารถในการบริหารจัดการความรู้ 5 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 10 ข้อคำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค เท่ากับ 0.771 และ 0.799 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน มีพื้นฐานแนวคิดมาจาก Li, Ragu-Nathan, Ragu-Nathan, & Subba Rao (2006) และ Hamister (2012) มี 4 มิติ ได้แก่ (1) กลยุทธ์พันธมิตรกับผู้จัดส่งวัตถุดิบหรือสินค้า 4 ข้อคำถาม (2) การแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ 6 ข้อคำถาม (3) คุณภาพข้อมูลสารสนเทศ 4 ข้อคำถาม และ (4) ความสัมพันธ์กับลูกค้า 5 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 19 ข้อคำถาม ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค เท่ากับ 0.862, 0.882, 0.737 และ 0.857 ตามลำดับ

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรคและความคาดหวังของกลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปร รวมทั้งตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยเกณฑ์พิจารณาการแจกแจงแบบปกติของตัวชี้วัดพิจารณาจากค่าความเบ้ไม่เกิน 3 ค่าความโด่งไม่เกิน 10 (Kline, 2011) ส่วนที่สอง การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย จะเป็นการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยวิธี Maximum likelihood ในการประมาณค่า ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปร (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงของตัวชี้วัดที่มีตัวแปรแฝง และ (2) การวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรแฝงเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองโครงสร้าง โดยดัชนีที่ใช้

เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา (Hair et al., 2010) คือ ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ที่มากกว่า 0.92 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าน้อยกว่า 0.07 (พิจารณาคู่กับค่า CFI ที่มีค่าตั้งแต่ 0.92 ขึ้นไป) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยมาตรฐานของส่วนเหลือ (Standard Root Mean Residual: SRMR) ค่า 0.08 หรือน้อยกว่า (พิจารณาคู่กับค่า CFI ที่มากกว่า 0.92)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเบื้องต้น

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 86.8) โดยระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 29.4) รองลงมาคือ ประถมศึกษา (ร้อยละ 28.5) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.4) เป็นคณะกรรมการกลุ่มฯ อาทิเช่น รองประธานฯ ฝ่ายผลิต ฝ่ายการตลาด เลขานุการฯ ทั้งนี้รายได้หลักของกลุ่มตัวอย่างมีทั้งมาจากกลุ่มวิสาหกิจ (ร้อยละ 52.0) และอื่น ๆ อาทิเช่น กรีดยาง ทำสวน ค่าขาย (ร้อยละ 48.0) เมื่อพิจารณาประเภทกิจการ/กิจกรรมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร (ร้อยละ 64.6) โดยกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างจะมีอายุการจัดตั้งกลุ่มเฉลี่ย 11.18 ปี ซึ่งสินค้าของกลุ่มตัวอย่างจะมียอดขายที่มาจากลูกค้าในอำเภอที่จัดตั้งกลุ่ม (ร้อยละ 41.9) รองลงมาคือ ลูกค้าจังหวัดใกล้เคียงในสามจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส) (ร้อยละ 29.5) โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการสนับสนุน/ช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด โดยเป็นการสนับสนุน/ช่วยเหลือเกี่ยวกับความรู้งบประมาณ การตลาด การบรรจุภัณฑ์ ปรับปรุงโรงเรือน วัสดุอุปกรณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด โดยเป็นการสนับสนุน/ช่วยเหลือเกี่ยวกับด้านการ

บรรจุภัณฑ์ งบประมาณ การตลาด ปัจจัยการผลิต สำนักงานพาณิชย์จังหวัด โดยเป็นการสนับสนุน/ช่วยเหลือเกี่ยวกับ การตลาด การบรรจุภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย ปัญหา อุปสรรคของกลุ่ม คือ การไม่มีตลาดแน่นอน รองลงมาคือ การขาดเครื่องมือการผลิตทันสมัย เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ โดยปัญหา อุปสรรคที่เป็นปัญหาค้นพบหนึ่งของกลุ่มฯ คือ การไม่มีตลาดแน่นอน ความคาดหวังของกลุ่ม คือ การที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือทางด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การบรรจุภัณฑ์ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การผลิต แนวคิดการทำธุรกิจ การสนับสนุนเงินทุน เป็นต้น

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร พบว่า ตัวแปรแฝง (4 ตัวแปร) คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการบูรณาการความรู้ และแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน และตัวแปรสังเกต (15 ตัวแปร) พบว่า มีค่าความเบ้ไม่เกิน 3 และมีค่าความโด่งไม่เกิน 10 แสดงว่า ข้อมูลที่มีลักษณะการแจกแจงแบบปกติสามารถใช้การประมาณค่าแบบ Maximum likelihood ได้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

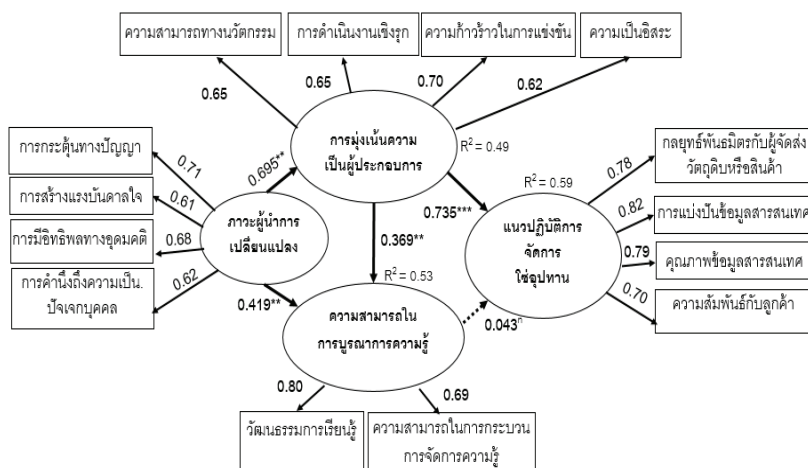
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย มี 2 ขั้นตอน คือ

2.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปร พบว่า มีตัวแปรสังเกต 1 ตัวแปร ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรับมาตรฐาน (Completely Standardized Solution) ที่น้อยกว่า 0.5 คือ ความกล้าเสี่ยง น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.361 (ซึ่งเป็นตัววัดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ) จากผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสังเกตดังกล่าวไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ที่ดีของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรสังเกตดังกล่าวออกจากแบบจำลองการวัด เนื่องจากลักษณะการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะเป็นการผลิตตามรูป

แบบเดิมที่เคยผลิตมาก่อนที่จะมีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มจะเป็นลักษณะที่มีการผลิตตามกำลังการผลิตและการทำธุรกิจจะเป็นลักษณะซื้อมาขายไป ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันที่ปรับปรุง (หลังจากตัดตัวแปรสังเกตความกลัวเสี่ยง) พบว่า ตัวแปรสังเกตของแต่ละตัวแปรแฝงเป็นตัวชี้วัดที่ดีของตัวแปรแฝง โดยน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากกว่า 0.5 (Hair et al., 2010) คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรับมาตรฐานระหว่าง 0.613-0.712) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรับมาตรฐานระหว่าง 0.624-0.682) ความสามารถในการบูรณาการความรู้ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรับมาตรฐานระหว่าง 0.687-0.791) และแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบปรับมาตรฐานระหว่าง 0.699-0.815) ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 228.480, $df = 71$, RMSEA = 0.07 ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ของ RMSEA อยู่ในช่วง 0.059 ถึง 0.08, CFI = 0.971, SRMR = 0.048)

2.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรแฝง พบว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างที่กำหนดกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องดี (ค่าไคสแควร์ (χ^2) = 254.904, $df = 72$, RMSEA = 0.075 ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ของ RMSEA อยู่ในช่วง 0.065 ถึง 0.085, CFI = 0.967, SRMR = 0.054) แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเชิงเหตุที่มีอิทธิพลโดยรวมต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ขณะที่ความสามารถในการบูรณาการความรู้ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.695$, $p < .001$) (ยอมรับสมมติฐานที่ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ ($\beta = 0.419$, $p < .001$) (ยอมรับสมมติฐานที่ 2) การมุ่งเน้นความ

เป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ ($\beta = 0.369, p < .001$) (ยอมรับสมมติฐานที่ 3) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ($\beta = 0.735, p < .001$) (ยอมรับสมมติฐานที่ 4) ขณะที่ความสามารถในการบูรณาการความรู้ไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน ($\beta = 0.043, p > .001$) (ปฏิเสธสมมติฐานที่ 5) สามารถแสดงความสอดคล้องของแบบจำลองสมการโครงสร้างที่กำหนดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง

อภิปรายผลการศึกษา

จากการที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในมิติการสร้างแรงบันดาลใจมีค่านำหนักองค์ประกอบสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ประธานกลุ่มฯ มีการสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานหรือสมาชิกในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการภาวะผู้นำวิถีเป้าหมายที่ว่า ผู้นำจะส่งอิทธิพลต่อการทำงานของสมาชิกในองค์กร (Moorhead & Griffin, 2010) และสอดคล้อง

กับแนวคิดที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถที่จะทำให้สมาชิกในองค์กรหรือครอบครัวมีเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งทำให้วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นธุรกิจครอบครัวสามารถทุ่มเทและปรับกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ (Eddleston, 2008) และลักษณะผู้นำจะช่วยสนับสนุนให้พนักงานแต่ละคนในที่ที่มีการทำงานเป็นทีมเพื่อนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในตนเอง (Zhang, Cao, & Tjosvold, 2011) การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการในมิติของความเสี่ยงไม่เป็นตัวชี้วัดที่แสดงถึงการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มฯ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Li et al. (2009) ที่ทำการศึกษามุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในประเทศได้วันที่พบว่า ความกล้าเสี่ยงไม่ได้เป็นตัวชี้วัดของการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการความสามารถในการบูรณาการความรู้ในมิติของวัฒนธรรมการมีน้ำหนัองค์ประกอบสูง แสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนที่มีจุดเริ่มต้นหรือแนวคิดในการทำงานร่วมกันมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิตของกลุ่มฯ มาจากชุมชนที่อาศัยทำให้เกิดการเรียนรู้และรับทราบข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานในมิติของการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศมีน้ำหนักองค์ประกอบสูง แสดงให้เห็นถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจของกลุ่มมีความใกล้ชิดกับชุมชนและลูกค้าส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันได้สะดวก และการที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Muchiri (2013) ที่คิดเห็นว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำและลักษณะของผู้จัดการธุรกิจขนาดย่อมจะมีผลทำให้เกิดการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการของพนักงานในองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ สอดคล้องแนวคิดภาวะผู้นำที่ดีเป้าหมายที่ประธานกลุ่มฯ จะมีบทบาทสำคัญในการติดต่อหาตลาดหรือจัดหา

วัตถุดิบ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มฯอื่น ๆ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ เช่น การจัดหาวัตถุดิบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม การเข้าร่วมอบรมของหน่วยงานภาครัฐ การหาตลาด การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ สอดคล้องกับ มุมมองบนพื้นฐานทรัพยากร (RBV) ที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรหรือความรู้เพื่อที่จะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kim et al. (2012) ที่พบว่า การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการจะมีผลเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่มีผลไปสู่การเพิ่มผลการดำเนินงานขององค์กร การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน อาจเกิดจากการที่กลุ่มฯ ในพื้นที่มีลักษณะการดำเนินงานที่มีจุดเริ่มต้นมาจากครอบครัวหรือมีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตทำให้กระบวนการสอบถามหรือหาความรู้จากการจัดหาวัตถุดิบหรือจัดส่งสินค้าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเอง อีกทั้งบทบาทในการดำเนินงานของกลุ่มในการจัดหาวัตถุดิบ ประธานกลุ่มฯ จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญจนอาจทำให้สมาชิกหรือคณะกรรมการกลุ่มฯ จึงให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวค่อนข้างน้อย ความสามารถในการบูรณาการความรู้มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wong & Wong (2011) ที่พบว่า ความสามารถในการจัดการความรู้แนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทาน และผลของแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานที่มีต่อผลการดำเนินงานขององค์กร (Firm Performance)

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 0.695 และมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ เท่ากับ 0.419 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมี

อิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการบูรณาการความรู้ เท่ากับ 0.369 การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการใช้อุทยาน เท่ากับ 0.735 และความสามารถในการบูรณาการความรู้ไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อแนวปฏิบัติการจัดการใช้อุทยานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ ความสามารถในการบูรณาการความรู้ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแนวปฏิบัติการจัดการใช้อุทยานได้ร้อยละ 59 โดยปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของกลุ่ม คือ การไม่มีตลาดแน่นอน ซึ่งทางกลุ่มคาดหวังให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือเกี่ยวกับการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การบรรจุภัณฑ์ และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การผลิต จากผลการวิจัยจึงได้กำหนดข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจดังนี้ ดังนี้

1. จากการที่ประธานกลุ่มฯ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หากมีการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประธานกลุ่มฯ ที่แสดงให้เห็นถึงบทบาท ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่ม ศักยภาพ ลูกค้า เป้าหมายของกลุ่ม ปัญหา อุปสรรคและความต้องการของกลุ่ม จะทำให้การจัดโครงการที่ส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. จากการที่หน่วยงานภาครัฐได้เข้ามาส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือกลุ่มฯ โดยมีความเข้าใจข้อในบางประเด็น เช่น การผลิต การบรรจุภัณฑ์ การตลาด หากมีการสำรวจข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และจัดทำโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนในประเด็นดังกล่าว โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ข้ามหน่วยงาน หรือส่งต่อเป้าหมายผลผลิตของโครงการจะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อการเพิ่มความสามารถในการบูรณาการความรู้และแนวปฏิบัติการจัดการใช้อุทยาน

3. จากการที่กลุ่มฯ มีปัญหา อุปสรรคที่คล้ายคลึงกัน ประกอบกับ หน่วยงานภาครัฐยังมีการให้การส่งเสริม สนับสนุนในประเด็นที่ซ้ำซ้อนกันบาง ประเด็น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการประชุมหารือเพื่อประสาน โครงการระหว่างกัน โดยมีการแบ่งกลุ่มตามศักยภาพของกลุ่มเพื่อให้สอดคล้องกับ บริบทและสภาพปัญหาของกลุ่มฯ อาทิเช่น กลุ่มที่มีการผลิตการตลาดที่มุ่งเน้นใน พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรมีการจัดโครงการที่สนับสนุนการจัดหาหรือ พัฒนาคุณภาพวัตถุดิบ โครงการพัฒนากระบวนการผลิต โครงการอบรมเพิ่ม ทักษะความรู้ทางด้านการตลาด การบริหารจัดการ แต่หากเป็นกลุ่มที่มีการมุ่งเน้น การผลิตและการตลาดนอกพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือนอกภูมิภาคควรมี การจัดโครงการจัดให้กลุ่มดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมแสดงสินค้า โครงการจับคู่หรือ สร้างพันธมิตรทางธุรกิจ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานกลุ่ม วิชาหกิจชุมชนซึ่งมีลักษณะการดำเนินงานที่มุ่งเน้นใช้วัตถุดิบ และตลาดใน พื้นที่ ดังนั้น ในอนาคตหากมีการศึกษากับกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะการดำเนินการ ผลิตที่เน้นใช้วัตถุดิบในพื้นที่เช่นเดียวกัน จะทำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการโซ่อุปทานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรนำตัวแปรเกี่ยวกับผลการดำเนินการขององค์กรเข้ามาพิจารณาใน แบบจำลองโครงสร้าง รวมทั้งควรพิจารณาเปรียบเทียบแนวปฏิบัติการจัดการ โซ่อุปทานในมิติอื่น ๆ เช่น ความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ รูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐ ซึ่งผลดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการจัดกิจกรรมหรือบุคคลที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภาครัฐได้ อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- Boso, N., Story, V. M., & Cadogan, J. W. (2013). Entrepreneurial orientation, market orientation, network ties, and performance: Study of entrepreneurial firms in a developing economy. *Journal of Business Venturing*, 28(6), 708-727.
- Chong S.C., Wong K.Y., & Lin. (2006). Criteria for measuring KM performance outcomes in organisations. *Industrial Management & Data Systems*, 106 (7), 917-936.
- Dvir, T., Eden, D., Avolio, B J., & Shamir, B. (2002). Impact of transformational leadership on follower development and performance: A field experiment. *Academy of Management* ,45(4), 735-44.
- Eakure, N. (2011). *The way to reach the capital of the enterprises and production network to develop the sustainable of community economic in the five southern provinces*. Bangkok: The Thailand Research Fund.
- Eddleston, K. A. (2008). Commentary: The Prequel to Family Firm Culture and Stewardship: The Leadership Perspective of the Founder. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 32(6), 1055-1061.
- Fantazy, K. A., Kumar, V., & Kumar, U. (2010). Supply management practices and performance in the Canadian hospitality industry. *International Journal of Hospitality Management*, 29(4), 685-693.
- Grant, R. M. (1996). Toward a knowledge based theory of the firm. *Strategic Management Journal*, 17, 109-122.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R.E. (2010). Multivariate Data Analysis. A Global Perspective 7th edition. New Jersey: Pearson education Inc.
- Hamister, J. W. (2012). Supply chain management practices in small retailers. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 40(6), 427-450.
- Judge, T.A., & Piccolo, R.F. (2004). Transformational and transactional leadership: a meta-analytic test of their relative validity. *Journal of Applied Psychology*, 89(5), 755-768.
- Kim, K. & Im, I. (2002), The effects of electronic supply chain design (e-SCD) on coordination and knowledge sharing: an empirical investigation. *Proceedings of the 35th Hawaii International conference on System Sciences*, Kauai, HI, USA, pp. 1-10.
- Kim, Y. J., Song, S., Sambamurthy, V., & Lee, Y. L. (2012). Entrepreneurship, knowledge integration capability, and firm performance: *An empirical study Information Systems Frontiers*, 14(5), 1047-1060.
- Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling 3rd ed. New York: The Guilford Press.
- Koh, S. C. L., Mehmet, D., Erkan, B., Ekrem, T., & Selim, Z. (2007). The impact of supply chain management practices on performance of SMEs. *Industrial Management & Data Systems*, 107(1), 103-124.

- Li, S., Ragu-Nathan, B., Ragu-Nathan, T. S., & Subba Rao, S. (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance. *Omega*, 34(2), 107-124
- Li, Y.H., Huang, J.W., & Tsai, M.T. (2009). Entrepreneurial orientation and firm performance: The role of knowledge creation process. *Industrial Marketing Management*, 38(4), 440-449.
- Moorhead, G & Griffin, R.W. (2010). Organizational Behavior: Managing people and organizations. China Translation & Printing Services Limited, China.
- Muchiri, M.K. (2013). Entrepreneurial Orientation and Leadership: A Review, *Model and Research Agenda*, 26th Annual SEAAANZ Conference Proceedings. (pp.1-15). Small Enterprise Association of Australia and New Zealand.
- Prasad, S & Tata, J., (2010). Micro-enterprise supply chain management in developing countries, *Journal of Advances in Management Research*, 7(1), 8-31.
- Promsaka Na Sakolnakorn, T. & Sungkharat, U. (2013). *Development Guidelines for Small and Micro Community Enterprises in Songkhla Lake Basin*. Songkhla: Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts. Prince of Songkla University.
- Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2006). Designing & managing the supply chain (Translated and edited by Walailak Atthirawong & Watcharavee Chandraprakailul). Bangkok: Top.

- Sundram, V. P. K., Ibrahim, A. R., & Govindaraju, V. G. R. C. (2011). Supply chain management practices in the electronics industry in Malaysia: Consequences for supply chain performance. *Benchmarking: An International Journal*, 18(6), 834-855.
- Trottier, T., Van Wart, M., & Wang, X.H. (2008). Examining the nature and significance of leadership in government organizations. *Public Administration Review*, 68(2), 319-333.
- Vanichbuncha, K. (2008). *Data analysis using SPSS for Windows (11th ed.)*. Bangkok, Thailand: Thammasan.
- Wai P.W., & Kuan Y. W. (2011). Supply chain management, knowledge management capability, and their linkages towards firm performance. *Business Process Management*, 17(6), 940-964.
- Wiersma, W., & Jur, S. G. (2009). *Research Methods in Education an Introduction. (9th ed.)*. Boston, MA: Pearson Education Inc.
- Wong, W. P., & Wong, K. Y. (2011). Supply chain management, knowledge management capability, and their linkages towards firm performance. *Business Process Management Journal*, 17(6), 940-964.
- Zhang, X.-a., Cao, Q., & Tjosvold, D. (2011). Linking Transformational Leadership and Team Performance: A Conflict Management Approach. *Journal of Management Studies*, 48(7), 1586-1611.
- Zhou, H., & Benton, W. C. (2007). Supply chain practice and information sharing. *Journal of Operations Management*, 25(6), 1348-1365.